

## ЖМЕНИ РОДНОЙ ЗЕМЛИ

Же праві ся мусяїь дябли женити, кедь на мене пришла з ничого нич горячка і ку тому ем помалы двадцять кілометрів од газды, у котрого бывам. Іщі шастя, же ем зо сыном, бо кебы сам, та не знам, што в тій сніговый каламіті бы-м собі почав, - роздумує камюньскый дротарь Петро Карам.

- Гей, днесь ем принученый хворобов перестати майстровати. Най газдыня зве оправити, латати ці дротовати. Ні, пробачте, завтра гей, но моментално не ем способный. Горячка ня палить, пот з мене квапкать, ногы мі зослабли. Ледва крошьню несу. А ку тому зимный вітор дує, снігом до мене пере а тяжкы чорны хмары іщі веце ся на землю спущають. Но мушу признати, же такый час ма на то свое право, є марец а він вывивать танець ту в Сербії у нас в Замагурі.

Тугше позапинам серзак і гуньку, бо холод ня прешывать, під скору ся загрызать. Но, уж є ситуація ліпша, бо входжу до села, ближу ся помалы ку церькви, де мене бізовно уж сын Миколай чекать. Так сьме ся рано догодли.

- Няню, чом мешкате?

- Дашто ся ...?

- Чом идете так нескоро? Ці сьте не збачіли, же хмары... Што є вам?

Ледва на ногах стоїте.

Такой взяв Николай вітця під пазуху.

- Є вам плано ?

- Барз плано, сынку. А так нечekanі ня то взяло.

- Як такы дійдеме ку газдови? Тадь то двадцять...

- Та уж лем даяк, сынку, ся довлечеме.

І плетуть ся польнов дорогов дві поставы биты вітром, понуряючі ся до нескоровечерней тмы. Часто ся заставують, о стром і о телеграфны стовпы ся операють.

- Мороз, сыну, ня прешывать, зима трясе....

- Уж ся приближуєме, няню, лем вытримте.

І зась помалы крокы, зась підперать хворого невладного сынова рука, зась чути збыхы, скріпіня зубів... Влечуть ся дві споены фігуры через село, заставили ся перед будинком, в котрім нашли стріху над головов, перешли двір і вошли до свовй ділні. Лампаш ся россвіттив, старый дротарь ліг на лавку, молодой го поприкрывав, запалив в пещу, поставив на чай.

- Дам вам, няню, хліба і ковбасы.

- Ні, не хочу, - ледва чути одповідь.

- Липовый чай з румом вам поможе.

- Міцно ня стисла зубата. Велё сил ем стратив .

- О два-три дні зубату выженеме. Зась будете як паробок...

- Ой, кебы есь мав правду. А пот фурт з мене тече.

- Може є то добрі - вытече з вас проклята хвороба. Дам вам чісту кошелю.

Переоблечте ся.

Довго не доказав з дротаря выгнати хворобу ани міцный чай, ани порошокы з апатыкы, ани мокры обклады. Дротаря Петра хвороба змінила на непознання: схуднув, на ногах не устояв, память ся му загмливая і діравила. Но настав день, кедь як чаровным прутиком махне: вшыткых познав, мав чісту і добру мысль, дротарів-камаратів ся вывідовав, як іде ремесло, што пишуть з дому, якы зарібкы... Газдови дяковав за прихыліня в домі. Каждый од Петра, одходив пересвідченый, же о день-два істо

двигне крошню зо серсаном і повандрує по своїм раєні. А вечур - кедь навщівы ся розышди і зістав лем зо сыном - нараз змінив і тему і оптимістичность мыслі.

- Сынку мій, добрі собі запамятай, што ті повім, бо веце то не повторю.

- Слухам вас, няню.

- Кедь умру, сынку, ты мусиш быти мамі опором, ты мусиш плуг певно в борозді тримати, ролі-лукукы косити, з ліса дерева...

- Чом о таких смутных. ..Тадь найгірше мате за собов, здравя ся вам навертатъ.

- Знам, Миколайку, чом ті...

- Мылите ся. Уя сьте перемогли зубату.

- А свого молодшого брата уч вшыткым роботам: і косити, і косу клепати, і горці латати...

- Няню, же вы собі з мене утягуєте?

- Свою малу сестру нигда никому не доволь уражати, зосмішнѣвати!

- Вы мене не слухате і лем свое...

- При купованю корунку на долони трираз зобертай.

- Няню, уж достъ. Не жартуйте.

- Іші ті приказую...

- Што ся з вами робить?

- Свою крошню о три-штири рокы даш братови. А дома го зашколь, най в дротарстві набуде істоту. Мою крошню ты здідиш.

- Брата вы зашколите.

- Не скач мі до речі.

- Іші едно ті наряджую. Чуджа земля, сынку, є немилосердна. Є барз тяжка. Ани дыхати не дасть. Зато....

- О чім то вы ?...

- Зато ті наряджую і тя прошу, сынку мій любый, принесь мі з нашого хотаря три-штири жмені родной землі і посып мій гроб. О тото

істе попрось дротарів - моїх камаратів з Камюнкы, Странян, Орябины, з Літмановой, з Липника, котры в тім раєні майструють. Слухаш ня, сыну?

- Слухам, лем тому не розумлю, бо вы завтра двигнете крошню і...

- Запамятав єсь собі штом ті теперь наказав?

- Барз добрі. Уіщую вас. Уж спокійно лежете, оддыхуйте і ся не трапте.

- Подь ку мі, най тя поцілую і од цілой родины ся одоберу.

Х поцілобаб сивый дротарь трираз сына зо слызамі в очах.

- Няньку, што ся з вами чинить? Уж ся не трапте...

- Уж істо, сынку, ся не бужу довго трапити.

І обернув ся майстер на другый бік. І в тім моменті се поминула і ёго ясна мысль.

Обновила ся му горячка, блуды выкриковав, потив ся, зимница з ним трясла. Кедь ся перебрав, быв цалком забатореный до себе. О минуту цілый світ ся з ним крутив, в голові му гучало, ири сердці остро штухало. Не помагали чаї, не одогнали брыдоту ани порошокы, ани обклады не улявили болести, а рано.... рано наш майстер-дротарь лежав спокійно. Быв выліченый. Нич го уж не трапило.

Сын мозольнатов руков запер нянѣви очі навікы вічны.

Выстроіли хрестіянський погріб. На цінтерю в чужині прибыв свіжий гроб з деревяным хрестом.

Люде ся розышли. Около гробу остали лем дротаре.

- Не забуду, няньку, - шепче Миколай і утерать слызы. -Дякую вам, майстрове, і прозраджу вам нянѣву послідню просьбу.

І поросправяв і попросив.

На другий день несла пошта в копертках смутну новину до Камюнки, Орябини.. Текли вдовины слызы болю, плакали сироты, дзвонили погребны дзвони, в церькви служыли задушну літургію.

- Што без тебе, Петре, почну? - божелкать вдова.

- Хто дрібным діткам поможе? То в гробі мам сама лежати?

Но ани болести ани слызы не заставили біг тыжднів, міцяців. Ярь одквітла, зерно з роль звезене. Осінь намішала жовты, баршановы і червены фарбы і першым морозиком помалевала травы, листя.

В тій добі рока і дротаре - як перелітавы пташкы - готують ся до світа на заробкы. І Николай ся договорив з тыма дротарямы, котры з ним майстровали в сполочні раєні, хто коли двигне крошню на хырбет, но главно, коли ся зыйдуть при гробі Зродила ся догода, буде то перша новемброва неділя перед обідом.

Подля старых звычаїв ся і Миколай розлучів з мамов, сестров а молодшый брат му ириномянув:

- Од студні!

І повандровав Микояй першыраз без вітця. Ідучі майстровав, галерик ку галерику прикладав путовав выходженыма стежкамы на юг, дротовав, ціфровав, латав і ку корункам далшы філерикы одкладав. Так ся ближив ку селу Древіца, де жив ёго газда і котрый бізовно уж на него чекать. „ фамеяіев. "

По звитаню з газдои і з ёго фамелієв, господарь го заскочів.

- Де маш, майстре, брата?

- О, він мусить іщі підроснути. Ма лем девять років. Най іщі до школы походить.

Першый день по приході Миколам ся з мотыков і грабличкы побрав на цінтарь.

Поклонив ся нянєви, клякнув ку хресту.

- у єм, няньку мильй. А дома вшытко як ся патрить, мама вас поздравують, брат і сестра вас цілують. Урода є під стріхов. Газдованя іде попорядку... Лем бы нам барз хыбуєте.

Потім ся помолив, оправив гроб, выскубав траву, упевнив хрест.

Звязану жменю квітків положыв ку крижу.

- Прийдеме, няньку, - розлучів ся Миколай.

Потім молодый дротарь майже два тыждні майстровав по раєні, обышов села і осадьх.

Ближыла ся перша новемброва неділя. Миколай ся на ню тішыв, же сповнить, што обіцяв, но і зато, же вшыткы дротаре му істотні ...

Але чомусь мав і страх: Выдарить ся то? Дотримють слово? Буде то достойне? Іщі вечур зашов ку гробу, поуправовав го, жывы квіткы поукладав. Вернув ся до ділні, оголив ся, поумывав, одіня вычїстив, вшытко на завтра наріхтовав. В неділю рано побрав ся до церькви, но довго там не вытримав. Не дало му то. Вернув ся на газдівскій двір, взяв вшытко ротребне і выкročів ку цінтерю.

День стояв ясный. Было тихо. На цінтерю – ніхто. Над нянєвым гробом - ани то не хотів - сой усвідомив, як час быстро утікать: перед роком нянє іщі были повны силы, енергії, плановали, што дома примурують, же коровку прикупять... а так нараз їх не звалило, але підтяло. А кебы ходем дома, але...

- Слава Ісїсу Хрісту, - перебрал го чїйсї голос з роздумованя. Опамятав ся.

При гробі стояв Штефо Зима - Феціян.

- Слава і во вкы.

Не стигли собі порядно руки стиснути, уж ся горнули на цінтер -Чеканяк і Кузмяк зо Странян, Каня і Дервяник з Орябины, Глинка з Літмановой, Дзубряк, Юрашко, Мартяк і Колярь з Камюнкы.

На Миколаёао преквапіня обявив ся при гробі і газда.

Притомны автоматічно обколесиаи гроб і хтось зачав Отче наш. Вшыткы хловскы голосы ся зляли до едного. Гнедь перешли на Богородице -Діво.

По молитвах запановаяо тихо. Миколай нечекав, вытягнув мішок з кешені гунькы, розвязав го і набрав до жмені глину.

- Няньку любый, подля вашого желаня приніс ем вам родну землю, жебы ся вам легко спало. Першу жменю вам посылають мама із двора спід грушкы, другу ваш сын Андрей од студні, третю дівка Марька зо загородкы де сьте садили ружы а четверту я вам давам. Є з поляны з Хотарного, де сте мі клепали косу до першого мого покосу.

- Я ті, Петре, набрав на Стражці, де сьме ведно орали нашу скалисту землю,

- шепче Сивулька.

- Я з лысиной од студенкы „„

- Я з Дубного, де сьме коровы пасли..,

- Я спід Высокой, одкы сьме красоты хотаря обдивлёвали і де сьме поляновы співанкы нотили.

Цільый гроб быв посыпагыый роднов землёв, на котрій ся народив, котра познала ёго першы крокы, котру не раз перешов своїма ногами, котрой материньске слово і співы коловали в ёго крови, котру цільый живот кропив своїм потом і котру носив у своїм сердці по світі.

Як же бы му могла хыбити ту, де спить свій вічній сон?

Хлопи, кым ся розышли іщі заспівали Вічную память, блаженный покой .

Лем сын Миколай остав клячати при гробі. Схыдив ся низко ку хресту.

- Няньку любый, уж є вам легше? Уж є вам ліпше....?